

พ ร ห ม ป า ร ิ ส ั ช ช า ฎ ม ิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุตติ อันบุคคล
เสพแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดูยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้
ตั้งมั่นโดยลำดับ สัมบัติแล้ว บรรลด้วยดีแล้ว เมื่อยังไม่
บรรลुकุณวิเศษที่ยิ่งขึ้นไปย่อมบังเกิดในพรหมโลก

พระธรรมปิฎก

๓๕๐

ความบริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นทางมาแห่งความสุขความสงบในจิตใจของทุกคน และยังสามารถแผ่ขยายไปยังบุคคลรอบข้าง ตลอดจนกระทั่งมวลมนุษยชาติทั้งหลาย ความบริสุทธิ์ที่หลวงพ่อก้าวถึงนี้เป็นสิ่งที่เราทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เพราะมีอยู่แล้วในตัวของพวกเขาทุกๆ คน และต้นแหล่งของความบริสุทธิ์ ก็อยู่ในกลางพระธรรมกายภายในตัวของเรา ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแห่งความบริสุทธิ์ และความสุขที่แท้จริง เมื่อใจของทุกคนหยุดเข้าไปอยู่ในกลางพระธรรมกาย ความสุขและความบริสุทธิ์ จะพรั่งพร้อมขึ้นมาอย่างไม่รู้จักหมดสิ้น จิตใจของทุกคนจะรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย เมื่อนั้นสันติสุขที่แท้จริงย่อมบังเกิดขึ้นในโลก

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เมตตาสสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาสเจโตวิมุตติ อันบุคคลเสพแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้งให้ตั้งมั่นโดยลำดับ สังสมติแล้ว ปราภวด้วยดีแล้ว เมื่อยังไม่บรรลुकุณวิเศษที่ยิ่งขึ้นไปย่อมบังเกิดในพรหมโลก”

*พรหมโลกคือภพภูมิอันเป็นที่อยู่ของรูปพรหมผู้ประเสริฐ

พรหมปาริชาตญาณ

๓๕๑

เหตุที่ได้ชื่อว่าประเสริฐ เพราะมีใจออกห่างและไม่ข้องแวะกับเบญจกามคุณ เป็นผู้ที่มีใจสูงกว่าเทวดา มีการเสวยอารมณ์ที่นำความสุขมาให้ ซึ่งเกิดจากอำนาจรูปฌานสมาบัติ ที่ได้ปฏิบัติไว้ในครั้งที่ได้เป็นมนุษย์ อย่างเช่น นักบวช ฤาษี ซีไพร นักพรต ลีลาทั้งหลาย ทำนุทิศตนเพื่อการบำเพ็ญพรตประพฤติพรหมจรรย์ ปฏิบัติตนอย่างสมณะ มักน้อย สันโดษ อยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร และเจริญเมตตาจิต จนอยู่ในขั้นอัปปนาสมาธิเป็นเมตตาเจโตวิมุตติที่ชำนาญและมั่นคง

เมื่อหมั่นสั่งสมและเจริญเมตตาอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอจนตลอดชีวิต แต่ยังไม่ถึงขั้นบรรลुरुทธมกาย เพราะไม่รู้จักมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งเป็นทางไปสู่อายตนนิพพาน ครั้นละโลกไปแล้วนักบวชเหล่านี้ผู้มีฌานสมาบัติ มักจะไปบังเกิดในพรหมโลก เสวยความสุขด้วยอำนาจฌานสมาบัติเป็นเวลายาวนาน นับอายุขัยเป็นกัปๆ กันเลยทีเดียว

พรหมโลกจัดอยู่ในรูปภพ คือภพที่ยังข้องอยู่ในรูป ยังมีรูปตัณหาอยู่ บางทีก็เรียกว่าภวตัณหา พรหมโลกที่จัดอยู่ในรูปภพมีอยู่ด้วยกัน ๑๖ ชั้น พรหมโลกชั้นที่หนึ่งชื่อ พรหมปาริชาตญาณที่ได้ชื่อเช่นนี้เพราะเป็นที่สถิตของพรหมผู้เป็นบริวารของพรหม ซึ่งสถิตอยู่ในชั้นมหาพรหมภูมิ แม้พรหมโลกชั้นนี้จะเป็นชั้นล่างที่สุด แต่ก็ตั้งอยู่สูงกว่าสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ เพราะฉะนั้น

พระธรรมปิฎกชาฎิ

๓๕๒

จึงอยู่ห่างไกลจากมนุษย์โลกของเรามาก

มีคำกล่าวของผู้รู้ในกาลก่อนได้อุปมาระยะทางระหว่างพรหมโลกกับมนุษย์โลกไว้ว่า หากมีคิลาก้อนหนึ่ง ซึ่งมีความใหญ่เท่าโลหะปราสาท คิลาก้อนใหญ่นี้ได้ถูกทิ้งดิ่งลงจากพรหมโลก ลอยละลือลงมาด้วยความเร็วสูง โดยไม่มีอะไรขวางกั้นเลยกว่าจะถึงพื้นโลกของเรา ต้องใช้เวลายาวนานถึง ๔ เดือนแสดงให้เห็นว่า พรหมโลกชั้นนี้อยู่ไกลจากมนุษย์โลกมาก ในพรหมโลกนี้มีปราสาทแก้วเป็นพรหมวิมาน และมีเครื่องประดับอสังขารสวยงามประณีตมากกว่าสมบัติของเหล่าทวยเทพหลายร้อยหลายพันเท่า เพราะว่าสมบัติเหล่านั้นเป็นพรหมสมบัติที่เกิดจากการบำเพ็ญภาวนา ซึ่งถือว่าเป็นบุญละเอียดกว่าการให้ทานและรักษาศีลทั่วไป

ผู้ที่ไปอุบัติในพรหมโลกนี้ ก็ด้วยมานสมภารที่ตนเองเพียรพยายามอดสาหะฝึกฝน ซึ่งในพรหมโลกนี้ล้วนมีแต่บุรุษเพศ จะไม่มีสตรีหรือเพศหญิงเลย และไม่ต้องบริโภคเหมือนสัตว์ในภูมิอื่น แต่เป็นอยู่ได้ด้วยปิตินมานสมภาร จึงไม่มีมูตรคูอุจจาระปัสสาวะ ทั้งเนื้อตัวหน้าตาของพรหมก็สะอาดเกลี้ยงเกลา สวยงามมาก มีรัศมีออกจากกายของตนเองที่รุ่งเรืองยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์มากนัก สว่างไสวมาก เมื่อพระพรหมยื่นมือข้างหนึ่งออกไป เพื่อหวังให้รัศมีส่องสว่าง

พระธรรมปิฎก

๓๕๓

ไปทั่วทั้งจักรวาล ก็สามารถทำได้ อวัยวะร่างกายข้อต่อของ
กายพรหม ไม่ว่าหัวเข่าก็ดี แขนก็ดี ก็กลมเกลี้ยง ไม่มีปุ่มไม่มีปม
หาที่ต่อไม่ได้เลย คือสวยงามเหมือนลำเทียน เกศเกล้าของ
พระพรหมทั้งดงามเป็นพิเศษ พระพรหมทั้งหลายจะเสวยสุข
ด้วยอำนาจฌานสมาบัติจนกว่าจะสิ้นอายุ จะไม่จุติด้วยเหตุอื่น
เหมือนเทวดาทั่วๆ ไป

เมื่อกล่าวถึงอายุในพรหมโลกนี้ พวกพรหมมีอายุ
ยืนนานมาก จะนับด้วยวันเดือนปีเหมือนการนับอายุของมนุษย์
หรือเทวดานั้นไม่ได้ ต้องนับกันเป็นกัปๆ อย่างพรหมโลกชั้นแรก
คือชั้นพรหมปาริฉัตตนี้ มีอายุยืนถึงหนึ่งในสามของวิวัฏฏฐายี-
อสงไขยกับ คำว่ากัปและอสงไขยเป็นคำที่เราจะได้ยินกันบ่อยๆ
เพราะใช้กับสิ่งที่จะนับจะประมาณไม่ได้ ซึ่งจะมาเทียบกับชีวิต
ของพรหม เพราะอายุเขายาวนานมาก จนกระทั่งไม่สามารถ
จะนับกันเป็นปี แต่นับกันเป็นกัปๆ

อันที่จริงมนุษย์ในยุคต้นๆ ก็มีอายุยืนยาวถึงอสงไขยปี
คือนับอายุกันไม่ไหว แล้วค่อยๆ ลดอายุลงมา เมื่อกิเลสแรง
กล้าขึ้นเช่นในยุคปัจจุบันนี้ ร้อยปีอายุจะลดลงมาปีหนึ่ง ลดลง
มาเรื่อยๆ เรียกว่ากัปไขลง จนกระทั่งเมื่ออายุของมนุษย์ลดลง
เหลือเพียง ๑๐ ปี อาการที่อายุลดลงนี้ เราจะเห็นตัวอย่างดังเช่น
ในสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรายังทรงพระชนม์ชีพอยู่

พรหมปาริชชชาภูมิ

๓๕๔

มนุษย์ในสมัยนั้นมีอายุ ๑๐๐ ปี ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงทุกวันนี้ นับได้ ๒,๕๐๐ ปีเศษ หรือนับได้ ๒๕ ร้อยปีเศษแล้ว

เมื่อทुर้อยปีลดลงปีหนึ่ง ปัจจุบันก็คงเหลือ ๗๕ ปี สรุปคือ ในปัจจุบัน อายุมนุษย์โดยเฉลี่ยเหลือ ๗๕ ปีเท่านั้นเอง สั้นนิดเดียว เมื่อเทียบกับยุคสมัยต้นกับ และเมื่ออายุลดลงไปจนกระทั่ง เหลือเพียง ๑๐ แล้ว คราวนี้จะไม่ลดลงอีก แต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คือทुर้อยปีเพิ่มขึ้นปีหนึ่ง หรือบางทีก็มากกว่านี้ เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งมนุษย์มีอายุยืนนานถึงอสงไขยปีอีกตามเดิม บางทีก็ เพิ่มขึ้นจาก ๑๐ ปี เป็น ๒๐ เป็น ๔๐ หรือทวีคูณขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นช่วงกับไขขึ้น เวลานั้นครบหนึ่งรอบอสงไขยปี เรียกว่า อันตรกัป

เมื่อนับอันตรกัปที่วามานี้ได้ ๖๔ อันตรกัป จึงจะเป็น ๑ อสงไขยกับ อสงไขยกับนี้มีอยู่ ๔ ช่วง คือ ๑. สังวัฏฏอสงไขยกับ ได้แก่ตอนที่โลกกำลังถูกทำลาย ๒. สังวัฏฏฐายีอสงไขยกับ ได้แก่ตอนที่โลกถูกทำลายเสร็จแล้ว ๓. วิวัฏฏอสงไขยกับ คือ ตอนที่โลกกำลังพัฒนากลับคืนสู่ปกติ ๔. วิวัฏฏฐายีอสงไขยกับ เป็นตอนที่โลกพัฒนาเรียบร้อยแล้ว คือทุกสิ่งทุกอย่างตั้งอยู่ตามปกติเรียกว่า วิวัฏฏฐายีอสงไขยกับ

สัตว์โลกทั้งหลายจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้ เฉพาะตอน

พรหมปารีสัชชาภูมิ

๓๕๕

อสงไขยกัปสุดท้าย คือ วิวัฏฏฐายีอสงไขยกัปเท่านั้น ส่วนทั้งสามช่วงแรกของกัปที่กล่าวข้างต้นนั้น ไม่มีสิ่งที่มีชีวิตอาศัยอยู่เลย เพราะเป็นตอนที่โลกกำลังถูกทำลายพังพินาศ อสงไขยกัปหนึ่งๆ นั้นนับเป็นเวลานานมาก คือ ในแต่ละช่วงอสงไขยกัป จะนานถึง ๖๔ อันตรกัป รวมทั้ง ๔ อสงไขยกัป ก็เป็น ๒๕๖ อันตรกัป เวลาทั้งหมดนี้ เรียกว่า ๑ มหากัป

ถ้าจะพูดให้เข้าใจอีกครั้งก็คือ ๑ มหากัป เท่ากับ ๔ อสงไขยกัป ๑ อสงไขยกัป เท่ากับ ๖๔ อันตรกัป ๑ อันตรกัป เท่ากับ หนึ่งรอบอสงไขยปี ที่ว่าพวกพรหมชั้นปารีสัชชาภูมิ มีอายุนานถึงหนึ่งในสามของวิวัฏฏฐายีอสงไขยกัป จึงหมายถึง มีอายุยืนนานถึง ๒๑ อันตรกัปเศษนั่นเอง ที่หลวงพ่อดื้ออธิบายมาทั้งหมดนี้ อาจจะรู้สึกว่ายากเข้าใจยาก แต่เราต้องเจอคำเหล่านี้ อยู่บ่อยๆ ดังนั้นเราควรรู้ไว้บ้าง ถ้าฟังบ่อยๆ และตรงตามไปเรื่อยๆ ก็จะค่อยๆ เข้าใจไปเอง แต่ถ้าจะให้เข้าใจแจ่มแจ้งโดยไม่ต้องจำ ก็ต้องอาศัยภาวนามยปัญญา คือการทำใจหยุดใจนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย ดังนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะได้เกิดปฏิเวธขึ้นมาในใจ แล้วเราจะได้แจ่มแจ้งทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติรวมไปถึงได้ปฏิเวธกันทุกคน